

Sobirania a vela i a rems

L'espectacle de la política europea d'aquestes setmanes ha subratllat la manca de consistència de la unitat europea i les seves institucions polítiques. Malgrat tota la parafernàlia de Brussel·les o d'Estrasburg, quan ha tocat prendre decisions, s'han fet evidents, una vegada més, l'escepticisme i la manca de compromís europeu dels britànics, o les motivacions substancialment locals de les posicions alemanyes i franceses. Europa és una suma d'estats, molt desiguals i no gaire ben avinguts. El poder polític a Europa està profundament fragmentat. No hi ha projecte compartit ni quan es tracta de disposar d'un pla conjunt de salvació. L'única lògica inspiradora de les polítiques europees en aquesta etapa de crisi és la *raó econòmica*. I aquesta suposada raó econòmica (la lògica del capital i dels mercats) és l'instrument principal de xantatge i amenaça d'uns estats sobre els altres.

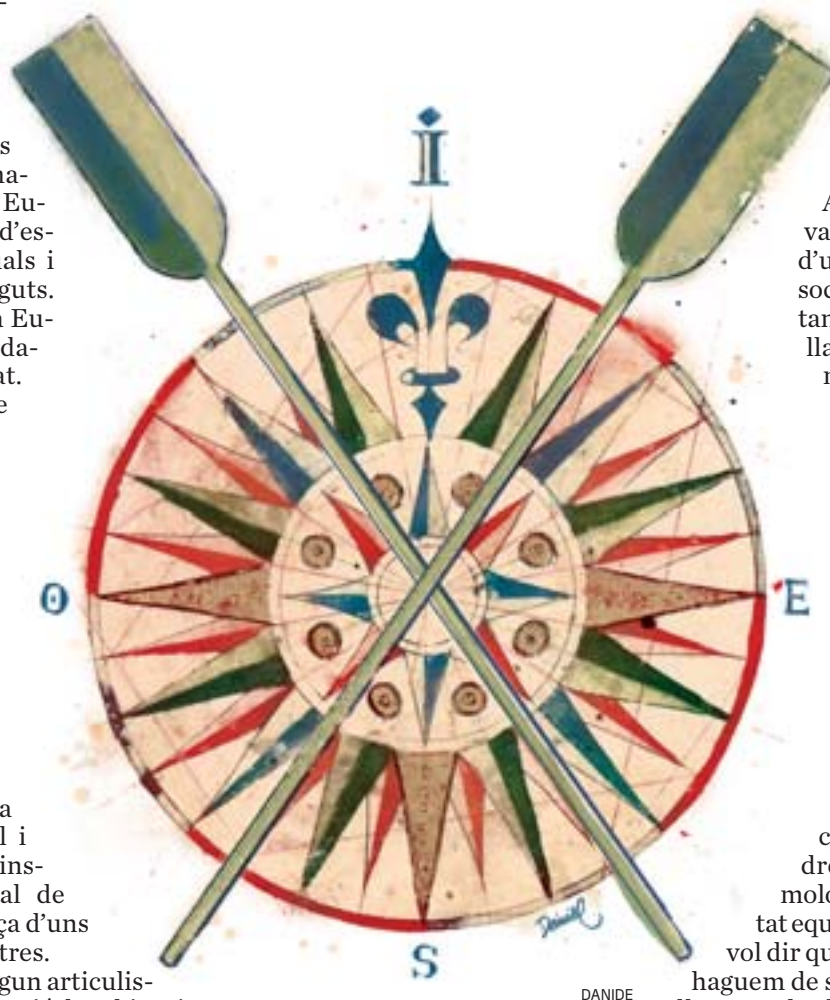
Aquests dies algun articulista ha aprofitat la cessió de sobirania que els estats europeus hauran d'assumir per adoptar els postulats econòmics –sobretot fiscals, d'austeritat i de contenció pressupostària– franco-alemanys per enviar un missatge sorneguer al sobiranisme català. Venia a dir que justament ara, quan els estats nació europeus estan cotitzant a la baixa irreversiblement, i quan les subordinacions i dependències de la globalització estan sotmetent sobiranes tan contrastades com les dels grans estats, justament ara, encara hi ha bojos que es presenten com a defensors romàntics de sobiranes menors d'àmbit local restringit. Segons aquesta visió, ara que ni una unitat de destí com la seva, que havia governat mig món, pot evitar reformes a contracor, encara hi hauria ramats de fanàtics il·luminats que, en contra del sentit de l'època i del sentit de la història, somiarien increments d'autogovern o, fins i tot, eventualment, la construcció d'un nou estat.

Aquesta caricaturització del sobiranisme català, feta des de la mirada del súbdit d'un estat convencional que veu, ara, limitada la seva pròpia sobirania, parteix de la concepció que només hi ha una possible mena de nacions i d'estats –la seva–, i un únic procés històric viable per a la seva constitució –el que ells van seguir en el seu moment i que, hipotèticament, hauria de seguir qualse-



JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB



DANIDE

vol projecte imitador. Parlem de coses diferents: una vella sobirania providencialista minvant; una nova, democràtica, emergent. Val a dir, però, que aquella visió és encara, al capdavant, compartida per una part del sobiranisme, que no és capaç d'imaginar cap via original d'emancipació de nous subjectes històrics i polítics.

El sobiranisme polític català haurà de fer-se hegemònic a Catalunya, i legitimar-se i fer-se respectar internacionalment, en un context europeu i mundial caracteritzat per les cessions de sobirania política des dels estats existents als nodes i centres de poder de l'economia global. Catalunya ja mai no podrà ser un estat nació com els que hem conegut i patit, simplement perquè aquell model de construcció de l'estat i de vertebració de la nació “des de l'estat” (que és l'estat nació) corresponen a una etapa històrica passada. El sobiranisme o l'independentisme català no es proposen,

El sobiranisme català haurà de fer-se respectar al món actual, marcat per les cessions de sobirania dels estats als centres de poder de l'economia global

avui, la reproducció anacrònica de processos antics d'acumulació i institucionalització de poder polític. No es proposen ni retrocedir al propi passat per corregir-lo, ni imitar des del present el passat dels altres. La proposta del sobiranisme català, em sembla, consisteix a generar un ampli consens social sobre la viabilitat i els avantatges de tot ordre que comportaria disposar d'una capacitat de decidir equivalent a la dels estats sobirans convencionals –amb els seus privilegis i les seves limitacions–.

Aquest consens equival a la conformació d'una nova hegemonia social, articulada al voltant dels sectors treballadors i emprenedors més dinàmics del país.

No es planteja com un projecte de “dominació”, doncs, sinó de “proposició”, de base democràtica, inspirada pel respecte a la diversitat interna i per l'actualització de valors vinculats als més progressistes humanismes il·lustrats.

Voler tenir un reconeixement i uns drets i obligacions homologables, o una capacitat equivalent de decisió, no vol dir que vulguem ser, o que haguem de ser, exactament com ells, com els altres (els vells estats nació). Quan alguns sobiranistes lamenten que es posi en evidència, malgrat el creixement del nombre d'adhesions, la fragilitat de la cultura política de l'independentisme, ho fan enlluernats per la seva recent efervescència. Però han de tenir present que no hi ha radicalitat política autèntica sense la ferma voluntat de comprendre la complexitat de la realitat que es vol transformar. Encara, des d'alguns espais i grups, es practica l'excés simbòlic i gestual per compte de l'anàlisi detallada de les pròpies capacitats i les dels adversaris. O es dissimula la por de descobrir la veritat de la profunda indiferència d'amplíssims sectors socials davant del projecte nacional català.

Alguns vents, estructurals i conjunturals, ens semblen avui favorables. Però no ho són pas tots. El context immediat d'aquesta Europa de la crisi queda molt lluny del miratge de l'Europa democràtica que un dia ens acolliria amb la tendresa que a Espanya mai no havíem trobat. No serà d'aquesta manera. I sense moltes i molts dels avui indiferents, no serà de cap manera. Alguns vents favorables ja han estat i podran ser aprofitats. Consignem-ho. Però, a partir d'ara, també caldrà assumir el lema dels republicans terrassencs a les eleccions municipals: “Si no fa vent, remarem!”